

Medborgarskolan Stockholmsregionen

Rektorn vid Kulturama grundskola Hammarby Sjöstad

Beslut för grundskola

---

efter tillsyn av
Kulturama grundskola Hammarby Sjöstad
i Stockholms kommun

Tillsyn i Kulturama grundskola Hammarby Sjöstad

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under våren 2013.. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Kulturama grundskola Hammarby Sjöstad besöktes av Skolinspektionen mellan den 23 april 2013 och den 24 april 2013.

Fakta om skolan

Kulturama grundskola Hammarby Sjöstad är en fristående skola med estetisk profil i Stockholms kommun. Huvudman för skolan är Medborgarskolan Stockholmsregionen. Verksamheten startades 2001 med årskurserna 5-9 och utökades med årskurs 4 2007 (Dnr 43-2006:1250) och omfattar vid tillsynsbesöket grundskola för årskurs 4-9 . Utbildningen bedrivs i lokaler i Hammarby Sjöstad och skolan har vid tiden för tillsynen 450 elever. Varje årskurs består av 75 elever, varav 50 är dans-, sång- och teater elever och 25 är musik- och sång elever.

Eleverna på skolan följer grundskolans timplan, men 20 procent av timmarna från grundskolans ämnen (utom svenska, engelska och matematik) tas till profilämnena. För antagning till skolan genomförs färdighetsprov som skolan har tillstånd för.

Kulturama grundskola Hammarby Sjöstad leds av en rektor som har det övergripande ansvaret för verksamheten. Två utbildningsledare har ansvar för delar av övergripande ledningsuppgifter, som t.ex. schemaarbete, ekonomi och pedagogisk utveckling, men inget personalansvar. Skolan är organiserad i arbetslag för varje årskurs. Varje arbetslag leds av en arbetslagledare som också ingår i skolans styrgrupp tillsammans med rektorn. Styrgruppen har även en representant från elevhälsoteamet.

Kunskapsresultat

Årskurs 6

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) nådde 83 procent av eleverna i årskurs 6 kravnivåerna på samtliga delprov i de nationella proven i matematik. Detta är bättre resultat än för både kommunen (77 procent) och riket (72 procent). Både i det nationella provet i ämnet svenska och ämnet engelska nådde näst intill 100 procent av eleverna kravnivåerna på samtliga delprov. Även detta är bättre än

resultaten för både kommunen (87 procent i svenska och 91 procent i engelska) och riket (82 procent i svenska och 87 procent i engelska).

Skolan har inte uppvisat någon egen sammanställning av elevernas samlade kunskapsresultat i de olika ämnena i slutet av årskurs 6.

Årskurs 9

Enligt Skolverkets statistik var det genomsnittliga meritvärdet år 2012 för skolan 238 poäng i årskurs 9, jämfört med 211 poäng för riket. 89 procent av eleverna i årskurs 9 nådde målen i samtliga ämnen läsåret 2011/2012. Detta resultat ligger över motsvarande resultat för riket som uppgick till 77 procent.

Andelen elever behöriga till gymnasieskolans högskoleförberedande program och yrkesförberedande program var år 2012 näst intill 100 procent.

Under den senaste femårsperioden har det genomsnittliga meritvärdet minskat från 254 till 238 poäng. Under samma period har andelen elever som nått målen i samtliga ämnen minskat från 95 till 89 procent.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att Kulturama grundskola Hammarby Sjöstad ger eleverna förutsättningar att utvecklas mot målen. Rektorn bedriver till vissa delar ett aktivt kvalitetsarbete där flera utvecklingsområden identifierats som skolans personal arbetar med. Skolan har många engagerade lärare och pedagoger som har ett positivt förhållningssätt till eleverna och ger utrymme för elevinflytande. Trots att eleverna visar goda kunskapsresultat bedömer Skolinspektionen att skolan behöver vidta ytterligare åtgärder för att utveckla sitt arbete på en rad områden.

Tillsynen visar emellertid att kvalitetsarbetet behöver utvecklas ytterligare. Det saknas en sammanställning av elevernas kunskapsresultat i de ämnen och årskurser som det finns nationella kunskapskrav i. För att kunna vidta tillräckliga åtgärder krävs det också att skolan utvecklar en mer samlad analys av kunskapsresultaten utifrån övergripande kunskapssammanställningar över de ämnen där det finns nationella kunskapskrav. Bland annat behöver skolan fördjupa sina analyser av skillnader i kunskapsresultat mellan flickor och pojkar.

Att klargöra vilka mål utbildningen har, vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras föräldrar har är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Målen måste vara tydliga och begripliga för eleverna. Dessa behöver bättre förmedlas och konkretiseras i undervisningen så att eleverna kan använda dem och känner sig delaktiga i sitt eget lärande. Rek-

torn har identifierat denna brist och påbörjat ett arbete för att förbättra planeringen av undervisningen.

Skolan är enligt rektorn och personal trygg och kränkningar förekommer sällan. Även de elever som Skolinspektionen samtalat med uppfattar skolan som mycket trygg.

Skolans egen utvärdering liksom Skolinspektionens enkäter till elever i årskurs 5 och 9 samt deras vårdnadshavare visar att en stor andel elever och föräldrar uppfattar att det finns brister i studieron. Vid intervjuerna framkommer att problemet med bristande studiero till stor del är relaterat till bristfälliga och dåligt ljudisolerade lokaler. Exempelvis är korridorerna trånga vilket medför att det blir rörigt och hög ljudnivå när många elever samtidigt ska förflytta sig mellan klassrummen. Skolan har påbörjat ett arbete för att åtgärda dessa problem.

Utredningen visar att tillämpningen av ordningsreglerna på skolan varierar mellan lärare och klasser. Vidare behöver planen mot kränkande behandling kompletteras så att det tydligare framgår vilka rutiner som finns då vuxna kränker elever och hur det ska följas upp.

Skolan har en fungerande organisation för att ge särskilt stöd till elever som är i behov av detta. Tillsynen visar dock att det finns vissa brister i skolans åtgärdsprogram. Dessa behöver bli tydligare när det gäller hur föreslagna åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Mot bakgrund av detta fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Medborgarskolan Stockholmsregionen att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 10 september 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Medborgarskolan Stockholmsregionen måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har och vilka krav skolan ställer.

Motivering

I läroplanen anges övergripande mål för utbildningen. Läroplanen innehåller även kursplanerna för grundskolan. I kursplanerna preciseras de långsiktiga målen för undervisningen i respektive ämne och kunskapskrav för godtagbara kunskaper och för de olika betygsstegen. Enligt läroplanen har skolan ett ansvar för att klargöra dessa mål för elever och föräldrar.

Av Skolinspektionens enkät framgår att hälften av eleverna i årskurs 9 svarar att det svårt att veta vad de ska klara av i skolan. Vid intervjuer med elever i årskurs 9 framkommer att det varierar mellan lärare om man får veta vad man ska lära sig. I exempelvis spanska och samhällsorienterande ämnen beskrivs inte kunskapskraven tydligt. Enligt eleverna finns ett system med veckobrev, där det är tänkt att lärarna ska skriva målen för utbildningen och vilka uppgifter som ska göras den kommande veckan. Alla lärare använder dock inte systemet. Eleverna uppger även att samma problem finns med den IT-baserade portalen. När elever går in i portalen finns ibland inget inlagt eller också är det fel inlagt. Eleverna uppger vidare att de har lokala pedagogiska planeringar (LPP), men att det kan vara komplicerade ord och svåra att förstå.

Lärare i årskurserna 4-6 ger i intervjun ett antal olika exempel på hur de arbetar för att eleverna ska känna till målen och kraven. De sätter upp målen på väggarna, skriver lokala pedagogiska planeringar samt skriver i portalen. Den senare fungerar enligt lärarna inte så bra, då det varierar mellan lärarna i vilken utsträckning portalen används. Vissa lärare har även prövat att låta elever bedöma varandra och prövat att jobba med formativ bedömning, för att eleverna ska förstå kraven bättre.

Vid intervju med lärare för årskurserna 7-9 framkommer att olika lärare arbetat på olika sätt för att tydliggöra kunskapskraven för eleverna. De har tagit fram en gemensam mall för LPP som ska börja användas, bland annat för att eleverna ska känna igen sig och ha lättare att förstå kunskapskraven. Trots de olika exemplen som ges, uppger lärarna att de tillsammans skulle behöva jobba vidare för att hitta ett system som säkerställer att målen klargörs för alla elever och föräldrar.

Vid intervjun uppger rektorn dock att man behöver fortsätta arbetet med att tydliggöra kunskapskraven. Enligt rektorn, har skolan därför påbörjat ett arbete med lokala pedagogiska planeringar för att utveckla en form för att säkerställa att kunskapskraven blir tydliga. Det senare är enligt rektorn ett utvecklingsområde som påbörjades i januari och kommer att utvärderas i juni och innebär att varje lärare ska skriva och genomföra minst en lokal pedagogisk planering för ett arbetsområde.

Skolinspektionens utredning visar att det finns brister i skolans arbete med att klargöra målen för utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 14 § skollagen, Lgr 11 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Trygghet och studiero

Bedömning

Medborgarskolan Stockholmsregionen måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att ordningsregler finns, och att de används och tillämpas på samma sätt av olika lärare.
- Se till att signaler om kränkande behandling rapporteras till huvudmannen.
- Se till att planen mot kränkande behandling innehåller en beskrivning av rutiner för situationer då en vuxen kränker en elev.

Motivering

Ordningsregler

Enligt skollagen ska det finnas ordningsregler för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet.

Eleverna beskriver att det varierar i vilken utsträckning ordningsreglerna används och hur de tillämpas av olika lärare. Även lärare uppger att reglerna tillämpas olika och att det kan ställa till problem när eleverna har undervisning i blandade grupper från flera olika klasser. Vid de verksamhetsbesök som Skolinspektionen genomförde uppfattades lektionerna som lugna, men sena ankomster och mobilanvändande som inte hade med undervisningen att göra var vanliga störningsmoment. I den Elev- och föräldrahandbok som inkommit till Skolinspektionen finns just sen ankomst och mobilanvändande som två av flera regler under rubriken Kulturama grundskolas trivselregler. Reglerna tillämpas dock inte alltid i klassrummen.

Rapportering till huvudmannen

Enligt skollagen är en rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Av intervjun med rektorn framgår att signaler om kränkande behandling inte alltid rapporteras till huvudmannen.

Plan mot kränkande behandling

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Dessutom ska planen enligt Skolinspektionens praxis ha såväl ett elev/elev – perspektiv (kränkningar elever sinsemellan) som ett vuxen/elev – perspektiv (kränkningar av vuxen mot barn/elev).

Skolinspektionen har tagit del av skolans Likabehandlingsplan som också utgör plan mot kränkande behandling och som i stor utsträckning uppfyller skollagens krav. Av planen framgår hur man arbetar med förebyggande och främjande åtgärder vid skolenheten samt åtgärder som ska vidtas i händelse av kränkningar eller trakasserier. Det saknas dock en beskrivning av de rutiner som ska gälla då vuxna kränker elever.

Utredningen visar att det finns brister avseende skolans ordningsregler och planen mot kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

5 kap. 5 §, 6 kap. 8 och 10 §§ skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Medborgarskolan Stockholmsregionen måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till att omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i.
- Se till att det i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Motivering

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Skolinspektionen har tagit del av skriftliga individuella utvecklingsplaner med omdömen från år 2013. Det saknas omdömen i flera ämnen. Där det finns omdömen är de endast undantagsvis skrivna i förhållande till kunskapskraven. I vissa omdömen finns enbart elevens egen information om kunskapsutvecklingen under rubriken "Nulägen". Det framgår inte heller vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven, och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Fokus läggs på vad eleven ska göra och inte vilka insatser skolan har planerat att genomföra i förhållande till de nationella kraven för att hjälpa eleven i sin kunskapsutveckling. Även i den Elev- och föräldrahandbok som inkommit till Skolinspektionen, framgår att ett stort ansvar läggs på eleven.

Vid intervjun med rektorn framkommer att han är medveten om att det varierar mellan lärare i vilken utsträckning och på vilket sätt de skriver omdömen i sina ämnen. Rektorn uppger att de skriftliga individuella utvecklingsplanerna inklusive omdömen är ett utvecklingsområde. Vid intervjuer med elever bekräftas att lärarna behöver bli tydligare med informationen om vilka insatser som krävs för att nå målen.

Utredningen visar att det finns brister i de individuella utvecklingsplanerna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs åtgärda bristen.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Medborgarskolan Stockholmsregionen måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete där skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete under medverkan av lärare, övrig personal och elever som är dokumenterade och redovisade till huvudmannen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Enligt läroplanen har rektorn an-

svar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Av intervju med rektorn och av den verksamhetsredogörelse som inkom till Skolinspektionen inför tillsynen av skolan framgår att det bedrivs ett kvalitetsarbete på skolan. Enligt rektorn har dock kvalitetsarbetet inte fungerat fullt ut och behöver utvecklas.

Av tillsynen framgår att det saknas sammanställningar av de samlade kunskapsresultaten i slutet av de årskurser där nationella kunskapskrav finns. För att kunna vidta tillräckliga åtgärder krävs att skolan utvecklar en mer samlad analys av kunskapsresultaten utifrån sådana övergripande kunskapssammanställningar.

Av Skolverkets statistik (SIRIS) framgår att det finns stora skillnader mellan pojkar och flickors resultat. Rektor uppger att någon närmare analys av skillnader i kunskapsresultat mellan flickor och pojkar i årskurs 9 inte har genomförts. Under tillsynsbesöket anger rektorn att elevernas kunskapsresultat inte har kartlagts under de senaste fem åren och att analys av kunskapsresultaten är ett utvecklingsområde.

Utredningen visar att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4, 5 §§ skollagen, Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Handläggningsrutiner

Bedömning

Medborgarskolan Stockholmsregionen måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Handläggningsrutiner.

- Säkerställa att bestämmelserna om registerkontroll iakttas även för vikarier från bemanningsföretag.

Motivering

Enligt skollagen ska den som erbjuds en anställning inom grundskolan lämna ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister. Registerutdrag ska även lämnas av den som tilldelats arbete inom verksamheten genom anställning hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten. Enligt förarbetena till bestämmelsen (prop. 2007/08:28 s. 11,15)

omfattar kravet personer som ersätter anställda, t.ex. när en person kortvarigt hyrs in från ett bemanningsföretag vid tillfällig frånvaro bland personalen.

Rektor uppger vid intervjun att skolan anlitar vikarier från ett bemanningsföretag, men att registerkontroll av dessa inte görs.

Utredningen visar att det finns brister i skolans rutin för begäran om utdrag ur belastningsregistret. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 31§ skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Medborgarskolan Stockholmsregionen en anmärkning.

Särskilt stöd

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Av åtgärdsprogrammen framgår inte hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. Det saknas även information om att åtgärdsprogrammen kan överklagas.

Motivering

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska framgå vilka elevens behov är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Beslut om åtgärdsprogram kan överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram från skolan som upprättats under åren 2011-2013. Av åtgärdsprogrammen framgår vilka elevens behov är och vilka åtgärder som behövs för att de ska tillgodoses. Dock framgår inte tydligt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammen saknar även överklagandehänvisning.

Med anledning av att arbetet med särskilt stöd på skolan bedöms som gott och att åtgärdsprogrammen i övrigt motsvarar författningarnas krav bedöms bristen som mindre allvarlig. Huvudmannen tilldelas därför en anmärkning.

Författning

3 kap. 9 §, 28 kap. 16 § skollagen, 21 § förvaltningslagen

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Sture Löf
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).